

Ordinoésviu

Digital

Abril i maig 2024
Número 21

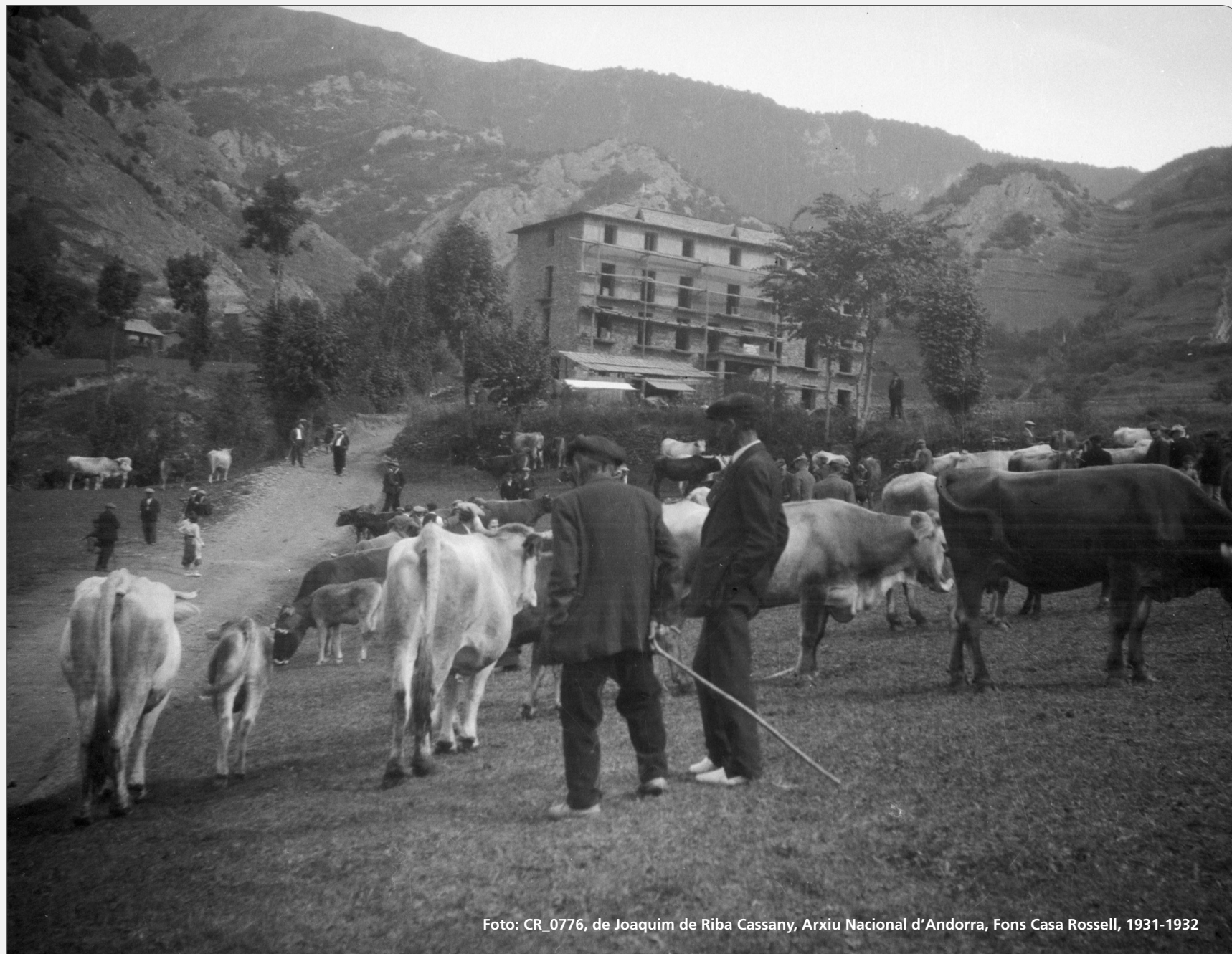

Foto: CR_0776, de Joaquim de Riba Cassany, Arxiu Nacional d'Andorra, Fons Casa Rossell, 1931-1932

L'últim Consell de Comú, que va tenir lloc el 27 de març, ha permès aprovar el pressupost per al 2024, a més a més de treballar en un nou marc pressupostari que servirà per guiar els projectes i les accions que podem portar a terme durant els pròxims quatre anys del mandat (2024-2027). Les finances comunals hauran de fer front a la previsió d'ingressos a la baixa, per la frenada de la construcció i la poca diversificació econòmica de la parròquia. D'altra banda, haurem d'encaixar les inversions ineludibles i fer una òptima gestió dels recursos i del territori que pensi en les persones i les seves necessitats. En definitiva, serà un exercici realista, amb un pressupost que us exposem en aquestes mateixes pàgines.

Com a fets destacats que han tingut lloc durant aquest intens primer trimestre, voldria recordar la participació en el Congrés Mundial de Turisme de Neu, Muntanya i Benestar, organitzat pel Comú

**«Buscarem la participació del jovent
per endegar noves accions
com a Parròquia amiga de la infància»**

d'Encamp, on hem exposat i compartit els atractius turístics i el valor cultural i paisatgístic de Ribera-munt. Per descomptat, agafem amb plaer i orgull el relleu per fer el pròxim Congrés del 2026, que obrirà les portes a la participació de països llatinoamericans. Per a nosaltres serà un repte important i un compromís que establirem com a reserva de la biosfera, amb la defensa del turisme sostenible en el qual creiem, sense concessions.

Com a cita ineludible de primavera, el primer cap de setmana de maig, del 3 al 5, us esperem a la celebració de la Fira del bestiar d'Ordino, un esdeveniment que creix gràcies al suport i la representació d'institucions com l'Ambaixada Francesa i la Delegació Catalana. El poble d'Ordino serà punt de trobada no sols per als protagonistes del sector primari, pagesos i ramaders, sinó també per als veïns, les associacions i les entitats culturals, a més del públic cada vegada més ampli que comparteix la reivindicació dels orígens de la nostra parròquia. La cultura popular i tradicional del Pirineu tornaran a estar ben presents a la Fira.

Per acabar, voldria donar les gràcies a les diferents institucions andorranes que aquest inici de mandat ens han visitat per conèixer-nos personalment i per exposar les seves idees i trobar vies de col·laboració. Unes visites que ben segur seran fructíferes per establir vincles i projectes destinats a la parròquia i a la seva gent, amb una mirada més àmplia i oberta. Ens agradaria destacar el compromís amb UNICEF per endegar noves accions com a Parròquia amiga de la infància, per a les quals buscarem la complicitat i la implicació dels nostres joves.

FIRA DEL BESTIAR

Ordino celebra la Fira concurs de primavera després del reconeixement de la Unesco a la transhumància d'Andorra com a patrimoni immaterial

Després que el 5 de desembre passat la transhumància d'Andorra obtingués el reconeixement de patrimoni immaterial de la Unesco, Ordino tornarà a demostrar el pes i la importància de la tradició agrícola i ramadera per a la parròquia amb l'organització de la Fira del bestiar, que tindrà lloc el primer cap de setmana de maig, del divendres 3 al diumenge 5. S'espera la màxima participació de cases i explotacions

a la Fira concurs i la subhasta nacional de mascles de raça bruna d'Andorra, dissabte al matí, amb la col·laboració de Govern i l'Associació de Pagesos i Ramaders d'Andorra, implicats des del primer moment en la recuperació d'aquesta Fira, que es va

L'Ambaixada Francesa i la Delegació de Catalunya hi han donat tot el suport

deixar de fer durant set dècades i es va reprendre ara fa quatre anys. La seva singularitat ha permès tenir el suport d'altres institucions com l'Ambaixada Francesa d'Andorra i la Delegació de Catalunya. L'entesa recorda la importància de la col·laboració

ja existent i la presència del Parc Pirinenc de les Tres Nacions des de la primera edició. A diferència de les fires de tardor que es fan a Andorra la Vella i Canillo, Ordino va decidir traslladar-la a la primavera i proposar un programa d'activitats culturals per atraure el públic familiar, fins i tot turístic, més enllà del sector primari. La Fira és una oportunitat per reivindicar els orígens agrícoles i la cultura tradicional pirinenca.

Per aquest motiu, el programa d'activitats tornarà a ser extens, a més d'incloure un atractiu mercat de productes artesanals i agroalimentaris. L'aparcament de la Tanada és el centre d'aquesta Fira, on s'instal·len els animals i té lloc el concurs i la demostració de la xollada d'ovelles, l'exhibició d'un ofici que ha resultat ser l'activitat que desperta més expectació entre grans i petits.

La festa, amb actuacions destacades, s'estendrà per tot el poble, als jardins de la Casa Pairal, el carrer dels Còms, el pati de la Casa Rossell i l'aparcament de la Tanada. Enguany s'oferiran visites gratuïtes amb reserva prèvia al Museu Casa d'Areny-Planolit, dissabte i diumenge. El cartell és ple d'actuacions i inclourà la demostració d'oficis artesans.

FIRA DEL BESTIAR

L'ambaixadora a París, Eva Descarrega, mostra el títol de reconeixement de la Unesco a la pràctica de la transhumància, candidatura transnacional declarada patrimoni cultural immaterial. A baix, moment de la intervenció del president de l'Associació de Pagesos i Ramaders, Xavier Coma.

MARTÍ ARENY, DE CAL DUEDRA «Ningú la voldria fer, actualment, la feina de pastor»

Recollim el testimoni de la transhumància, una pràctica habitual a la parròquia. El Martí Areny, de Cal Duedra, ens explica que a Ordino eren moltes les cases que feien la transhumància amb les ovelles, només de la Cortinada hi havia Ca l'Anton, Cal Rufó, Cal Cametes, Cal Güida, Cal Gené i Cal Duedra, que passa per la quarta generació de ramaders a la vall. «El pare havia portat fins a 700 ovelles i quan arribava el fred, per Sant Miquel de setembre, transhumaven fins al maig, cap a Besiers. Les pastures de vinya eren més amables per al

ramat. Jo era un nen i no l'havia acompanyat, però explicaven moltes anècdotes: en temps de guerra es van veure obligats a anar cap al sud, a Artesa de Segre i Cubells. El pare m'explicava que en època de racionament havien de matar un xai per aconseguir a canvi fruita i pa, fer el troc, en deien; evidentment, estava prohibitíssim, però bé calia sobreviure». El record d'aquesta pràctica ramadera ancestral encara és viu al territori en topònims com la pleta de Duedra a Arcalís i la de Rialb, on es tancaven a la nit les ovelles de la família durant diverses generacions. «Ara mateix, els ramaders no podem continuar aquesta tradició, el problema de les ovelles és trobar el lloc on guardar-les, i la persona. A Ordino, l'últim pastor ha estat el Joan Garrallà, de Llorts, però també hi havia el tiet Ramon, l'Evarist Berné i el Joan Adellach. És un ofici que malauradament desapareix, com tants d'altres. A les cases, les padrines s'ocupaven de preparar el sarró, que no hi faltés la bota i la berena pel pastor. Ara no trobaríem ningú que volgués fer-ho».

PRESSUPOST 2024

L'Hotel Casamanya, les millores a la via pública i la zona de relaxació del CEO destaquen en un pressupost que preveu la davallada d'ingressos per la construcció

El pressupost del 2024 es va aprovar per majoria, amb l'abstenció dels dos consellers de la minoria, en la sessió de Consell de Comú del 27 de març. La previsió per a l'exercici 2024 té uns ingressos de 15.544.856 € i unes despeses de 19.236.539,75 €. La diferència prevista de 4.611.684 € es cobrirà amb el romanent de tresoreria disponible del Comú. «L'objectiu és no generar ni contractar nou endeutament», va indicar el conseller de Finances i Pressupost, Ludovic Albós, en la seva intervenció. En el capítol d'inversions, al qual es destinen 5.621.083 €, destaquen la remodelació de l'Hotel Casamanya (1.209.000 €), el desdoblament de la xarxa d'aigua potable (800.000 €), i la remodelació de la zona d'aigua i

L'endeutament total es manté en el 82,28%, molt per sota del sostre del 200% permès

relax del CEO (500.000 €). Pel que fa a les millores de la via pública, destaca l'embelliment i l'ampliació de les voravies de la Clota Verda, zona d'entrada a la parròquia (300.000 €), i l'adaptació dels passos de vianants per a la circulació de mobilitat reduïda (30.000 €). Les millores d'eficiència energètica en diferents edificis afectarà la instal·lació de plaques fotovoltaiques als edificis La Font i l'antiga casa comuna, la instal·lació d'aerotèrmia també a l'edifici La Font i la Casa Pairal, i la millora de l'enllumenat led a Prat de Call, amb un total de 160.000 euros. Pel que fa al total de l'endeutament, cal destacar que serà de 12.405.101,09 €, la qual cosa suposa només el 82,28% del 200% permès. Per retornar el préstec

La minoria opina...

Jordina Bringué

Enric Dolsa

Des d'Units per Ordino volem seguir de prop el Pla d'Urbanisme. Volem saber com procedirà el Comú després de les al·legacions que han presentat els veïns. Una vegada hagin estudiat cas per cas, valorarem amb el nostre equip què és el més correcte per a una construcció controlada i sostenible.

PRESSUPOST 2024

vigent es preveuen 920.000 €. «Tot i que en general els ingressos van a l'alça, les entrades per impostos directes relacionats amb la construcció disminueixen en aproximadament 4 milions», va explicar Albós. El conseller es va referir a uns números realistes i continuistes, que preveuen la davallada

de la construcció i els compromisos adquirits amb les inversions que caldrà tirar endavant. Pel que fa a la

Els ingressos van a l'alça, però els impostos relacionats amb la construcció disminueixen 4 M€

despesa corrent, el pressupost s'enfila a 13.165.456 €, on destaca l'aplicació de l'IPC. L'increment de despesa de béns i serveis ve generat pel nou servei d'aigua potable i clavegueram, integrat al Departament de Manteniment i Serveis públics. Les despeses derivades de la implantació de l'administració electrònica i el compliment

de l'Agenda 2030 són altres compromisos reflectits. Els números presentats obren un nou marc pressupostari per als pròxims quatre anys de mandat (2024-2027), tal com preveu la Llei 32/2014 de sostenibilitat de les finances públiques i estabilitat pressupostària i fiscal. L'objectiu d'aquests quatre

anys és fer front a les inversions previstes sense generar nou endeutament. Pel que fa al marc

anterior, els ingressos totals passen de 57.586.739 € a 63.062.491 € i s'incrementen en 5.475.752. Aquest augment està ocasionat, principalment, per l'increment de la recaptació del capítol 3 (taxes, preus públics i altres) i també per l'increment de la quantitat rebuda en concepte de transferències.

RESUM DEL PRESSUPOST 2024

CLASSIFICACIÓ ECONÒMICA	Pressupost inicial	Pressupost	
	2023	2024	% Var.
OPERACIONS CORRENTS			
Despeses corrents	12.162.292,31	13.615.456,11	11,95%
1 Despeses de personal	5.799.996,78	6.789.955,91	17,07%
2 Consums de béns corrents i serveis	5.534.342,55	5.702.643,40	3,04%
3 Despeses financeres	83.670,00	311.000,00	271,70%
4 Transferències corrents	744.282,98	811.856,80	9,08%
Ingressos corrents	12.064.765,64	7.137.194,23	-40,84%
1 Impostos directes	3.349.640,00	1.846.110,00	-44,89%
2 Impostos indirectes	1.000.000,00	1.000.000,00	0,00%
3 Taxes i altres ingressos	3.867.185,48	3.917.422,53	1,30%
4 Transferències corrents	3.722.824,50	190.500,00	-94,88%
5 Ingressos patrimonials	125.115,66	183.161,70	46,39%
Resultat de les operacions corrents	-97.526,67	-6.478.261,88	
OPERACIONS DE CAPITAL			
Inversions	7.218.629,00	5.621.083,64	22,13%
6 Inversions reals	7.124.560,00	5.525.379,64	22,45%
7 Transferències de capital	94.069,00	95.704,00	1,74%
Ingressos	3.401.675,50	8.407.662,00	147,16%
6 Alienacions d'immobilitzat	0,00	170.448,00	
7 Transferències de capital	3.401.675,50	8.237.214,00	142,15%
Resultat de les operacions de capital	-3.816.953,50	2.786.578,36	-173,01%
RESULTAT DE GESTIÓ	-3.914.480,17	-3.691.683,52	-5,69%
Despesa per actius i passius financers	985.000,00	920.000,00	-6,60%
8 Actius financers	0,00	0,00	-
8 Passius financers - Devolució préstecs	985.000,00	920.000,00	-6,60%
RESULTAT	-4.899.480,17	-4.611.683,52	5,87%
Ingressos per actius i passius financers	4.899.480,17	4.611.683,52	
8 Romanent de tresoreria	4.899.480,17	4.611.683,52	-5,87%
9 Finançament extern	0,00	0,00	-
RESULTAT PRESSUPOSTARI	0,00	0,00	

PARTICIPACIÓ CIUTADANA I ASSOCIACIONISME

La disbauxa del Carnestoltes omple la plaça d'Ordino de la penjada a l'enterrament

No hi ha dubte que el Carnestoltes a Ordino a poc a poc torna a ser una de les celebracions més importants del calendari festiu, gràcies a la mobilització dels col·lectius, associacions i ciutadans que hi participen. La festa, organitzada per l'Associació de Cultura Popular, ha permès desinstitucionalitzar-la i tornar-la al poble, sempre comptant amb l'ajut i el suport del Comú d'Ordino. Això ha comportat que, a més de la tradicional representació dels Contrabandistes i el repartiment del Caldo el dilluns de Carnaval, els ordinencs també esperin amb ganes la penjada del Rei Carnestoltes el divendres i l'enterrament i la sardinada el Dimecres de Cendra, amb les lectures

públiques del pregó i del testament. La crítica i la sàtira de l'actualitat social i política del territori es mantenen ben vives i cada any arrenquen més riallades del públic i de les autoritats presents, blanc dels discursos.

Aquesta edició ha deixat unes imatges que recordarem tot l'any, amb la plaça Major com a principal escenari i uns carrers plens de gent. El programa ara és extens, amb un seguit d'activitats que van des de divendres fins a dimecres i que apleguen tots els públics, ja que tan grans com petits hi participen d'alguna manera. La satisfacció de l'organització ha estat alta per l'afluència de gent a totes les activitats.

Pel que fa a la resta d'activitats a les quals el Comú dona suport, destaca la desfilada de les escoles, que acostuma a ser el primer acte i que aquest any es va fer el dimecres abans. Les activitats organitzades al Punt d'Informació Juvenil, gran part en col·laboració amb el Punt 400 de la Massana, també han fet el ple aquest any. Com a novetat, les conselleres de Participació Ciutadana, Meritxell Rabadà, i de Cultura, Mònica Armengol, van comunicar la intenció de fer participar els artistes locals en el disseny del cartell de les activitats, que enguany ha creat, amb una il·lustració, la pintora i responsable de La Capsa, espais de creació, Rosa Mujal.

EL PERFIL D'EDUARD BETRIU

«L'Hotel Casamanya donarà molta més visibilitat a tot el sector primari»

Eduard Betriu
és ramader
de professió
i ha estat
l'impulsor
de la Fira
del bestiar
a Ordino

S'estrena en el càrrec de cònsol menor després de quatre anys al capdavant de la conselleria d'Agricultura, Ramaderia, Medi Ambient i Sostenibilitat.

- Quins objectius es planteja en aquest nou repte?

D'entrada, escoltar el poble i fer-li costat en tot allò que estigui al nostre abast, hem vingut per aportar solucions a les necessitats que ens plantegin. Un dels objectius és complir el programa que vam presentar. Personalment ho afronto amb moltes ganes i il·lusió.

- Entre les noves competències hi afegeix la conselleria de Circulació. En què es treballa actualment?

Volem donar més seguretat a la via pública, en algunes zones concretes amb la instal·lació de videovigilància. Un dels temes que cal resoldre és l'excés de velocitat a tota la parròquia, i per això instal·larem radars i ressaltos. Farem una prova pilot en quatre punts diferents, d'aquesta manera s'eliminarien les bandes reductores. Una altra mesura que aplicarem és el reforç de la il·luminació a la via pública; a més dels passos de vianants, també s'il·luminaran

les marquesines de les parades de bus, sobretot les que no tenen fanals a prop, amb la instal·lació de plaques fotovoltaïques.

- Hi ha previst millorar la gestió de les places d'aparcament?

El nostre objectiu es seguir reordenant la via pública i trobar la pacificació, amb tants vehicles en zones determinades. Tenim nuclis urbans petits on no podem permetre aquest desgavell. No som partidaris de sancionar, però el pagament per estacionar és natural, i si arreu s'assumeix no sé per què a casa nostra se'ns fa estrany. Ara mateix, estem mirant d'ampliar el nombre de places al centre del poble d'Ordino, a Prat de Vilella. Un objectiu a mitjà termini seria unificar la vinyeta, per a zones verdes i aparcaments amb barreres, per donar una resposta global als usuaris. Al final tots fem servir els mateixos equipaments i serveis.

- Què suposarà tenir el Ministeri d'Agricultura i Medi Ambient a la parròquia?

Recuperem i donem vida a un edifici emblemàtic de la parròquia i d'Andorra, l'Hotel Casamanya. Sens dubte, donarà molta més visibilitat i valor al sector primari. Som una parròquia de tradició agrícola i ramadera, vam declarar el primer Parc natural d'Andorra, a la vall de Sorteny, hem estat reconeguts reserva de la biosfera i el paisatge reflecteix el compromís de la seva gent. L'entesa sempre ha estat bona amb el ministeri, ho hem demostrat amb l'impuls de la Fira concurs parroquial i nacional, i seguirem treballant plegats.

- Enguany celebrem la quarta edició de la Fira del bestiar i el temps ha demostrat que ha estat un encert recuperar-la.

Si el sector ramader continua amb bona salut, la Fira està assegurada. Hem passat moments difícils per diferents motius, com la inflació general, l'especulació amb la disminució de prats, els períodes de sequera... però al mateix temps som un sector viu que es caracteritza per la resistència al canvi, on la unió fa la força.

- El Ministeri acaba d'aprovar noves mesures. En què afectaran als ramaders de la parròquia?

L'afectació és directa i molt positiva, per a Ordino i per a tot el sector. Són mesures que reconeixen la carn de qualitat, una manera de protegir la raça bruna d'Andorra, el km 0, i que premien el benestar animal. Són accions necessàries per assegurar l'activitat i les bones pràctiques del sector.

- S'ha referit al període de sequera, quin és el grau de preocupació pels recursos hídrics?

A Ordino s'ha fet una gran feina quant a l'aigua i sempre hem valorat els recursos hídrics. Som l'única parròquia on l'aigua de boca ve directament de font. A més a més, utilitzem un sistema d'ultraviolats que permet descartar el clor en tots els processos. La preocupació hi és, per això s'ha creat la taula nacional, per sumar els esforços de tots els comuns i el Govern per tal de poder regular les mesures en cas de necessitat. És necessari complir la normativa, però és l'única manera de prendre consciència, ho hem d'assumir entre tots, encara que no tinguem la mateixa situació. S'han viscut altres períodes, com el 2003, que hi va haver molta sequera. Haurem d'estar alerta i avançar-nos a l'hora de prendre les mesures adequades.

6-11 MAIG 2024

FOYER AUDITORI NACIONAL D'ANDORRA / ORDINO

GENT GRAN

Les Caramelles d'Ordino, un bé d'interès cultural

La benvinguda pluja de diumenge de Pasqua va portar els caramellaries a fer una cantada especial, dins l'església parroquial, en lloc de recórrer els carrers. La gent gran és al nucli d'aquesta tradició, tot i ser una festa intergeneracional que amb els anys ha anat incorporant totes les veus voluntàries que han volgut afegir-se a la celebració de la Pasqua Florida, segons la litúrgia cristiana la resurrecció de Crist. El grup liderat per la Coral Casamanya, la formació vocal de la parròquia, que canta les caramelles sota la direcció musical de Josep Puig, va incorporar enguany dues veus infantils. La consellera de Cultura, Mònica Armengol, va avançar l'impuls al cant amb les noves classes per a infants de cinc a dotze anys a la sala La Buna. La festa es manté viva gràcies a totes aquelles persones de la parròquia que es retroben amb esperit de mantenir la tradició. Ordino i Sant Julià són les parròquies que l'han mantingut, fet que el 2010 els va reportar la inclusió en la llista de l'inventari general

del Patrimoni Cultural d'Andorra com a bé immaterial i festa d'interès cultural. Cal dir que a la parròquia d'Encamp també se celebren des del 2003. Després del recolliment de la Setmana Santa i la Quaresma, arriba la primavera i la floració dels arbres. Aquesta alegria i joia espiritual és la que transmeten les cançons que s'interpreten en agraïment a la mare natura. La festa neix a Catalunya i es creu que se celebra des del segle XV. L'arribada de refugiats i emigrants catalans a Andorra fa que aquí s'adopti la tradició tan arrelada al folklore català. Un d'aquests catalans fou el mestre Joan Roure, músic que emprèn la renovació del gènere als anys seixanta i aconsegueix implicar els escolars d'Andorra per fer créixer la tradició a les valls. També als anys seixanta el mestre Antoni Florit les introdueix a Ordino, on les Caramelles ja són una manifestació festiva molt arrelada al poble. De fet, la cistella que porten actualment per recollir els diners és centenària.

Trinxat de Carnestoltes

El bon humor i els barrets no van faltar entre la gent gran a la celebració del Carnestoltes a la Casa Pairal, que va tenir lloc el dimarts 13 de febrer. Les padrines i els padrins van compartir a taula el tradicional trinxat d'hivern. A l'àpat també van assistir-hi les autoritats ordenques, els cònsols Maria del Mar Coma i Eduard Betriu, les conselleres Mònica Armengol, Meritxell Rabadà i Cristina Montolio, i la consellera de la minoria Jordina Bringué, a més de Sandra Codina, subsíndica general, Gemma Riba, consellera general, i Marc Saura, secretari d'Estat d'Empresa, Diversificació Econòmica i Innovació.

*Noves activitats
culturals
que s'ofereixen
a Ordino*

*Escola Coral
Primaveral d'Ordino*

Nou

*Taller
de sardanes*

A partir del 10 d'abril
Tots els dimecres
de les 19.30 a les 21 h
Sala La Buna
Contacte: Teo Armengol
teoarmengol@gmail.com

*Activitats
gratuïtes*

Amb la col·laboració
del Comú d'Ordino

ORDINO
Reserva de biosfera

A partir del 13 d'abril
Per a infants de 5 a 12 anys
Dissabtes de 10.30 a 12 h
a la sala La Buna
Contacte: Rafael Serrallet
617 550
escolacoralordino@gmail.com

REPORTATGE

El POUP rep dues-centes vint al·legacions, la majoria entrades els últims dies després de tres mesos d'exposició pública a la sala La Buna

L'exposició del Pla d'Ordenació Urbanística Parroquial (POUP) es va inaugurar el 7 de desembre i s'ha mostrat públicament durant tres mesos a la sala La Buna. El mateix dia que es van tancar les portes, el dimecres 6 de març, encara es va presentar alguna de les dues-centes vint al·legacions que s'han rebut en total. L'endemà, l'equip redactor i jurídic va començar a analitzar cas per cas la informació aportada per la ciutadania. Les al·legacions presenten diferents casuístiques, algunes d'interès col·lectiu, i la majoria provinents de casos particulars, però una gran part són de veïns i veïnes de la parròquia, que veuen com el text legal pot afectar directament els terrenys familiars. «El nombre tan elevat d'al·legacions mostra l'interès dels ciutadans i, com ja vam

avançar, això comportarà una revisió i segurament la modificació del text. La nostra obligació és donar resposta a totes aquestes inquietuds. Una feina que farem amb tota la cura i el rigor que requereix», va explicar la cònsol major, Maria del Mar Coma, en el moment de fer el balanç al tancament de l'exposició pública. El nombre d'al·legacions no ha estat cap sorpresa, sobretot tenint en compte el canvi en la classificació del sòl de molts dels terrenys. Aquest és el principal argument presentat de forma comunitària amb l'Associació de Propietaris de Terres Andorranes, que representen un centenar de propietaris. El Comú d'Ordino vol mostrar la màxima transparència i col·laboració per donar resposta a tothom.

JORNADA CONSULTIVA

La jornada consultiva per pobles es va organitzar el 9 de febrer per zones i horaris i van participar-hi cent vint-i-sis veïns i veïnes de la parròquia. A la reunió d'Ordino, durant el matí, hi van assistir perfils més tècnics per fer consultes concretes. A Riberamunt, els veïns de Llorts i el Serrat es van trobar a Llorts i van establir un debat obert i participatiu. La Cortinada va tancar les trobades el divendres 16.

L'ENTREVISTA Mathieu Garaud

«La mel és el resultat de l'equilibri entre els mons vegetal i animal»

**La mel d'Autèntic
Abelles es pot
trobar en fires,
mercats
i comerços
de proximitat**

- Com s'introdueix en el món de l'apicultura?

En el meu cas, de manera totalment autodidacta. Soc cuiner i vaig voler fer un canvi personal i professional. Inicialment tenia la idea de dedicar-me a l'elaboració de formatge, però després de provar la mel i de múltiples picades i comentaris escèptics, fa cinc anys que em dedico a la producció artesanal de mel.

- Ha estat distingit amb el segell de la Reserva de la Biosfera.

És un privilegi transhumar les abelles a Ordino, a llocs com el Parc natural de la vall de Sorteny o el Castellar. I el segell reconeix el treball de les empreses que treballen al territori amb un impacte positiu: la preservació del medi ambient i el paisatge.

- Com es pot aplicar el concepte de la transhumància a les abelles?

Al cap i a la fi és bestiar, encara que no tingui quatre potes, en té sis i quatre ales... És essencial i és la mateixa transhumància que es fa amb la resta d'animals a l'alta muntanya.

- Quina és l'aportació de les abelles al nostre paisatge?

La mel és un tresor de la natura. No puc demostrar-ho perquè no soc científic, però els nostres paisatges són més vius i tenen més flora gràcies a la pol·linització. La flora és molt més intensa des que hi ha ruscós, aquí a Ordino. La mel és l'equilibri entre el món vegetal i l'animal. Sense animals no hi ha flors i sense flors no hi ha animals. L'abella és a l'inici de la cadena alimentària.

- Quina és la collita que es fa a Ordino?

Actualment hi ha set ruscós a Sorteny i sis al Castellar. Acostumem a treure'n 10 kg per rusc, però la quantitat de mel que recollim és variable segons les abelles. En total tinc 150 ruscós a Andorra.

- I les varietats?

La mel monofloral és la que més agrada al consumidor, però n'hi ha d'altres, com la de timó, abarset, bruguerola, i la de mil flors, que és la que més es produeix aquí.

- En coneixem bé els beneficis?

Antigament, totes les cases tenien ruscós. La mel és salut i actualment s'està introduint al mercat la bresca, la mel en estat sòlid. És la manera més natural de menjar-ne, sense sucres, i afa-

voreix la digestió, perquè l'has de mastegar. També és molt interessant la combinació amb aliments salats, a la cuina actual ja no s'associa només amb les postres dolces.

- Aviat tindrem nèctar diví de km 0?

L'hidromel és la beguda amb graduació alcohòlica més antiga que existeix, amb fermentat natural a 12 graus. Se'n feia al nord d'Europa, als llocs on no hi havia vinya. A Autèntic Abelles estem fent entre set i deu hidromels amb mel de diferents flors, i ja ens hem fet un lloc al mercat internacional. Hem aconseguit fer plata i bronze en concursos amb més de 300 productors, gràcies a la qualitat del nostre producte.

- En quins llocs distribueixen?

En comerços de proximitat que posen en valor el producte, en mercats artesanals i en fires de productes agrícoles. També en restaurants i hotels. M'agrada tenir tracte directe amb el client, no tractar amb intermediaris. El producte ho requereix.

- Cada vegada són més els productes de km 0 que es reconeixen per la seva qualitat i compromís amb l'entorn.

Cal treballar per la seva defensa per donar més importància al que es cultiva a casa nostra i la seva qualitat. De la mateixa manera que els ramaders i els pagesos estan units i hi ha una associació que els representa, nosaltres hem de treballar per aconseguir-la. Som productors petits però valents, els que treballem de forma sostenible, respectant els valors del territori i el medi ambient.

ZOOM INSTITUCIONS

Els cònsols Maria del Mar Coma i Eduard Betriu van participar, per primera vegada, en els actes de l'aniversari de la Constitució d'Andorra, que van tenir lloc a la seu del Consell General.

El Raonador del Ciutadà, Xavier Cañada, va visitar la corporació amb la voluntat d'estendre la seva presència a les parròquies en aquest nou mandat i obrir les portes de la institució que representa.

L'Institut Andorrà de les Dones es va interessar per conèixer l'estat del Pla d'Igualtat que es presentarà aquest abril i es va informar d'algunes dades de la nova corporació, com la paritat al Consell de Comú.

La consellera Rabada i el conseller Serracanta van fer d'amfitrions en la rebuda a l'alcalde de Rupit i l'alcalde d'Alquèssar, amb qui es prepara un pla turístic conjunt com a Best Tourism Villages.

L'estació commemora el 40è aniversari amb la producció d'un documental

Aquesta temporada, l'estació d'Ordino Arcalís celebra 40 anys de la seva creació, des que la Setmana Santa del 1983 va iniciar l'activitat de manera puntual amb tres telesquís i un telecadira a la zona d'Arcalís. La temporada 1983-1984 va ser la primera en què va operar al complet, amb sis pistes fressades.

Per commemorar-ho, l'estació ha preparat *Ordino Arcalís, el documental*, que narra els inicis de l'estació i la seva evolu-

ció fins a convertir-se en el que és avui: un domini únic amb trenta quilòmetres de pistes per a tots els nivells i centenars d'hectàrees per a la pràctica de l'esquí fora pista. El paratge natural que l'envolta, gràcies al qual manté una alta qualitat de neu, és avui àmpliament reconegut internacionalment, i ha fet que sigui una estació de referència per a la comunitat freeride, que l'ha establert com una de les parades fixes del prestigiós Freeride World Tour des del 2015. El 2018 va ser

un any clau en la història de l'estació amb la integració a Grandvalira Resorts, moment que va suposar el primer pas a l'actual forfet únic de país.

El documental mostra el repte que van suposar els primers anys a partir de les veus d'alguns dels seus protagonistes, personalitats importants del poble d'Ordino i antics treballadors, molts dels quals van formar part de la primera plantilla,

El documental mostra les dificultats dels inicis i la il·lusió i implicació de tot un poble

i d'altres que han anat arribant fins a formar l'equip humà actual. Tots ells han tingut una implicació cabdal en el desenvolupament i l'evolució de l'estació. Amb un punt nostàlgic, el documental fa palesa la precarietat dels primers moments, que es van poder superar amb la il·lusió i l'esforç col·lectiu de tot el poble d'Ordino. Anècdotes narrades que també mostren el treball a la neu a l'època i l'amor per les muntanyes de la vall ordenenca.

